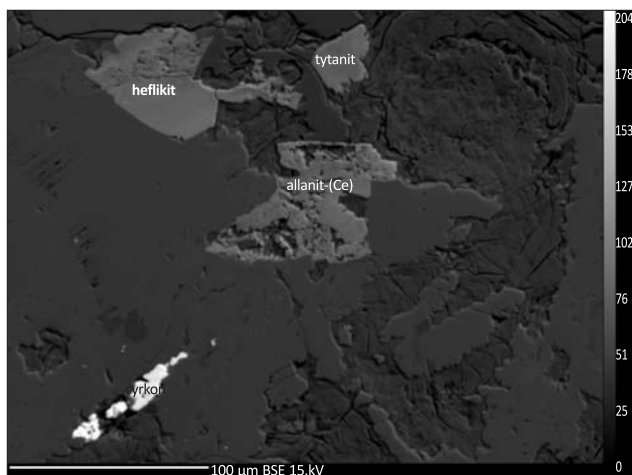

Heflikit – uhonorowanie badań naukowych Profesora Wiesława Heflika

W dniu 3.03.2023 r. Komisja Nowych Mineralów, Nomenklatury i Klasyfikacji (CNMNC) Międzynarodowej Asocjacji Mineralogicznej (IMA) zaaprobowała jednoznacznie heflikit (ryc. 1) jako nowy minerał (IMA 2022-139). Zgłoszona faza krystaliczna została znaleziona przez prof. Adama Pieczkę w leukokratycznej strefie przeobrażeniowej w Jordanowie Śląskim koło Sobótki i szczegółowo opracowana przez zespół mineralogów polskich – A. Pieczka (AGH), M. Stachowicz (UW), M. Dumańska-Słowik (AGH), B. Gołębiowska (AGH), M. Sęk (AGH), K. Nejbert (UW), J. Kotowski (UW), B. Marciniak-Maliszewska (UW), A. Szuszkiewicz (UWr.), E. Szełęg (UŚ), K. Woźniak (UW) – przy współudziale norweskiego mineraloga R. Kristiansena, który niemal w tym samym czasie znalazł ten sam minerał na terenie Norwegii w pegmatycie Heftetjern.

Heflikit o wzorze $\text{Ca}_2(\text{Al}_2\text{Sc})(\text{Si}_2\text{O}_7)(\text{SiO}_4)\text{O}(\text{OH})$ jest nieznanym dotychczas minerałem z grupy epidotów. W jego składzie chemicznym występuje duża zawartość skandu, tj. 6,12% wag. Sc_2O_3 . Odkrycie tego minerału jest dużym sukcesem polskich mineralogów, w tym przede wszystkim prof. Adama Pieczki (AGH). Nadanie mu nazwy heflikit niewątpliwie jest wyrazem uznania dla owocnej działalności naukowej Profesora Wiesława Heflika (ryc. 2) w dziedzinie nauk mineralogicznych na Dolnym Śląsku, zwłaszcza w okolicach Sobótki i uhonorowaniem aktywnej, prawie 70-letniej działalności naukowej Profesora, legitymującej się około pięciuset publikacjami, w tym kilkunastoma podręcznikami i książkami.

Profesor W. Heflik szczegółowo opisał kilkadziesiąt minerałów leukokratycznej strefy przeobrażeniowej Jordanowa Śląskiego, m.in. z grupy epidotów, np. zoisytu (Heflik W. 1964 – Zoisite from Jordanów near Sobótka (Lower Silesia). Bull. Acad. Pol. Sc. Se. Sc. Géol. Géogr., 12, 3) i klinozoisytu (Heflik W. 1966 – Minerals of the epidote group from Jordanów near Sobótka (Lower Silesia). Bull. Acad. Pol. Sc. Se. Sc. Géol. Géogr., 14, 3). Wyniki badań opublikował w czasopiśmie krajowych i zagranicznych. Profesor W. Heflik określił także kolejność tworzenia się tych minerałów oraz przedstawił warunki procesów przeobrażeniowych zachodzących w tej strefie, wiążąc je z produktami pogabrowymi wzbogaconymi w wapń, co w dużym stopniu potwierdzają również autorzy opracowania heflikitu. Wyniki badań ze strefy leukokra-

Ryc. 1. Zdjęcie BSE heflikitu wraz z innymi towarzyszącymi fazami. Fot. A. Pieczka

Ryc. 2. Profesor W. Heflik. Fot. z archiwum AGH

tycznej W. Heflik przedstawił w 1967 r. w obszernej monografii pt. *Studium mineralogiczno-petrograficzne leukokratycznej strefy przeobrażeniowej okolic Jordanowa (Dolny Śląsk)*. Warto również zaznaczyć, że prof. W. Heflik oraz H. Traube są czołowymi mineralogami i petrografami w zakresie badań na Dolnym Śląsku. Docenili to także J. Lis i H. Sylwestrzak w pracy pt. *Minerały Dolnego Śląska* (1986).

W ostatnim 20-leciu Profesor W. Heflik zintensyfikował prace badawcze na całym obszarze Wzgórz Nasławickich (w okolicy Jordanowa Śląskiego), przede wszystkim nad zagadnieniami mineralogiczno-petrologicznymi serpentynitów, które od 70 lat są przedmiotem eksploatacji przez kopalnię *Nasławice*. Wykonał dla niej kilkadziesiąt opracowań, które do dzisiaj inspirują do urozmaiconego wykorzystywania serpentynitów w różnych dziedzinach działalności gospodarczej. Efektem tych prac jest również opublikowana przez W. Heflika i M. Kotowskiego książka pt. *Serpentynity antygorytowe z rejonu Wzgórz Nasławickich koło Jordanowa Śląskiego*, wydana w 2018 r., a dedykowana Rzeczypospolitej w 100. rocznicę odzyskania niepodległości.

Profesor W. Heflik prowadził także badania utworów leukokratycznych w okolicach Kotliny koło Świeradowa Zdroju na Pogórzu Izerskim, które przyczyniły się do udokumentowania złóż surowców skaleniowych w Sudetach Zachodnich, m.in. w okolicach Kopańca, Starej Kamienicy i Kwieciszowa. Wyniki tych badań opublikował w 1964 r. w pracy pt. *Skala skaleniowa z Kotliny (Dolny Śląsk)*. Opracowanie to było zarazem podstawą Jego rozprawy doktorskiej, której obrona odbyła się 26.01.1963 r., czyli 60 lat temu, a zakończyła uzyskaniem przez Wiesława Heflika stopnia naukowego doktora z zakresu mineralogii i petrografii. W 60-lecie tego wydarzenia Prof. W. Heflik został uhonorowany zatwierdzeniem przez Komisję Nowych Mineralów, Nomenklatury i Klasyfikacji IMA minerału nowo odkrytego przez prof. A. Pieczkę oraz nadaniem mu nazwy heflikit.

Magdalena Dumańska-Słowik
Akademia Górniczo-Hutnicza
im. Stanisława Staszica w Krakowie